

Yayın Adı İstanbul Life
Referans No 20482267
Renk Renkli

Yayın Tarihi 01.01.2013
Etki Olumlu
STxCM 234,00

Küpür Sayfa 1
Tiraj 7734
Sayfa 80

S

Boğaziçi'nin ASIRLIK SARAYLARI

Tarabya, Bebek gibi semtlerde karşımıza çıkan konsoloslukların yazlık sefarethaneleri, görkemli mimarileriyle Boğaz'ın asırlık elçileri gibi!

YAZI SAFFET EMRE TONGUÇ

İstanbul, Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti olduğu dönemlerde bütün büyükelçilik binaları burada bulunuyordu. Büyükelçilikler 1923'ten sonra Ankara'ya taşınınca, şehirdeki binalar konsolosluk haline geldi. Herkesin

mimarilerine hayranlıkla baktığı konsolosluk binalarının, Boğaz'daki yazlıkları da en az kendileri kadar görkemli. Konsoloslukların Boğaz'daki yazlıklarının hikayesini Saffet Emre Tonguç yazdı...

80

Yayın Adı İstanbul Life
Referans No 20482267
Renk Renkli

Yayın Tarihi 01.01.2013
Etki Olumlu
STxCM 234,00

Küpür Sayfa 2
Tiraj 7734
Sayfa 81

ART
NOUVEAU
TARZINDAKİ
BU TARİHİ BİNA,
1902 YILINDA
YAPILDI.

Mısır Konsolosluğu

81

Yayın Adı İstanbul Life
Referans No 20482267
Renk Renkli

Yayın Tarihi 01.01.2013
Etki Olumlu
STxCM 234,00

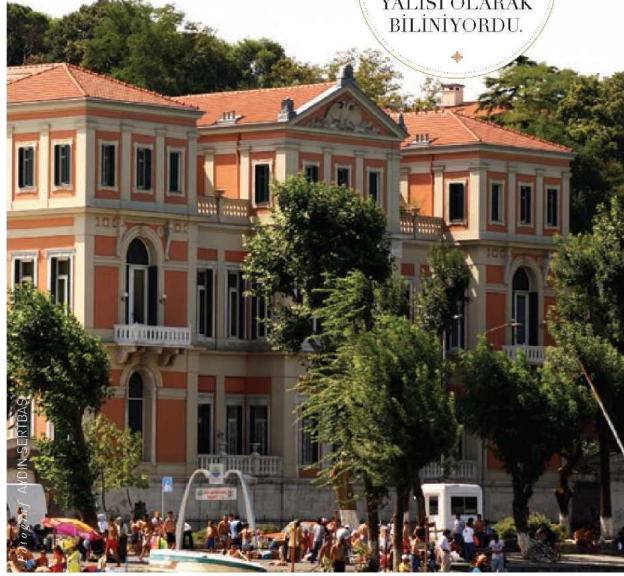
Küpür Sayfa 3
Tiraj 7734
Sayfa 82

S

BEBEK'İN 'Hıdiva Sarayı'

Bebek sahilindeki Mısır'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nun bulunduğu yerde, Sultan Abdülhamid'in şeyhülislamılarından Dürrezade Esseyid Mehmet Atullah Efendi'nin yalısı bulunuyordu. Dürrezadeler, Sultan 1. Mahmud'dan Sultan 2. Mahmud'a kadar olan dönemde, beş Osmanlı şeyhülislamı yetiştirmiş bir aile. Dürrezadelerden Abdullah Efendi'nin ölümünden sonra yalı, Sadrazam Mehmet Emin Rauf Paşa'ya, ardından da Sadrazam Ali Paşa'ya geçti. (1815-1871) Ali Paşa'nın, Hariciye Nazırlığı sırasında yalı, önemli konferans, davetlere ev sahipliği yaptı. Ali Paşa'nın, 1871'de ölümünden sonra Sultan 2. Abdülhamid yalısı satın alarak, son Mısır Hıdivi Abbas Halim Paşa'nın annesi ve eski Hıdiv Tefik Paşa'nın eşi Hıdiva Emine Paşa'ya hediye etti. Art Nouveau üslubundaki bu saray yavrusu, 1902'de yapıldı. 'Hıdiva Sarayı' olarak da bilinen saray, sıklıkla Raimondo d'Aronco'nun eserleri arasında gösterilse de, iki Avusturyalı mimar Fabricius ve Antonio Lasciac tarafından tasarlandığı düşünülüyor. Hıdiva Emine Hanım, Osmanlı tarihinde 'paşa' unvanı alan tek kadın. 2. Abdülhamid'den bu unvanı alan Valide Paşa, hayatının son yıllarını, yalının arkasındaki av köşkünde geçirdi. Valide Paşa, 1913'te öldü. Oğlu Abbas Hilmi Paşa, 30 yıl hıdivlık yaptıktan sonra 1914 yılında Osmanlı yanlısı olduğu gerekçesiyle İngilizler tarafından Mısır'ın yönetiminden uzaklaştırıldı. O tarihe kadar burayı yazlık olarak kullandı. Paşa, ömrünün kalan kısmını çoğunlukla Avrupada geçirdi ve 1944'te Cenevre'de hayata veda etti. Anlatılan şehir efsanesi doğruysa, Emine Hanım binayı Türk devletine vermek istemiş ama resmi bir yazışma, koskoca Hıdiva'ya 'Bebekli Emine Hanım' diye yollanınca vazgeçmiş ve sarayı, büyükelçilik olarak kullanılması koşuluyla Mısır Devleti'ne vermiş. Mısır Büyükelçiliği'nin 1923 yılından sonra Ankara'ya taşınmasıyla, Bebek'in en etkileyici yapısı başkonsolosluk oldu ve 2010 yılında baştan aşağı, çok başarılı bir şekilde restore edildi.

Avusturya Konsololuğu

19. YÜZYILDAN Bir Klasik

Yeniköy'ün kuzeyinde, Kalender ile birleştiği yerde Said İbrahim Yalısı'nın yanında bulunan Avusturya'nın İstanbul Başkonsolosluğu, geçmişte Cezayirliyan Yalısı olarak biliniyordu. Ermeni banker Mıgırdıç Cezayirliyan ailesine ait olan yalı, geç klasik stil tarzında tahminen 19. yüzyıl ortalarında Balyanların ikinci kalfalığını yapan Mıgırdıç Kalfa tarafından inşa edildi. Yalı, 28 Eylül 1882 tarihli ferman ile politik anlaşmaları sağlamlaştırmanın en iyi yolunun, değerli bir gayrimenkul hediye etmek olduğu zamanlarda

Sultan 2. Abdülhamid tarafından Avusturya-Macaristan İmparatoru 1. Franz Joseph'e hediye edildi. Yalının eşyanının çoğu, 1. Dünya Savaşı sonunda satıldı. Kısa bir süre İngilizler'in mülkiyetine geçen yalı, daha sonra tekrar Avusturyalılar'a kaldı. 2. Dünya Savaşı sırasında Avusturya, Almanlar tarafından ilhak edilince yalı tekrar Almanlar'a verildi. Tarihi süreçte yalı, tekrar Avusturyalılar'ın eline geçti. Şu anda Avusturya'nın İstanbul Başkonsolosluğu ve kültür merkezi olarak kullanılıyor.

82

Yayın Adı İstanbul Life
Referans No 20482267
Renk Renkli

Yayın Tarihi 01.01.2013
Etki Olumlu
STxCM 234,00

Küpür Sayfa 4
Tiraj 7734
Sayfa 83

KORU İÇİNDEKİ 'Tarihi Köşk'

Sultan 2. Mahmud, 1829'da şu anda Almanya'nın İstanbul Başkonsolosluğu yazlık rezidansının bulunduğu Tarabya'daki arazide kurulan askeri bir kampta kaldı ve Mareşal Helmut Von Moltke'den (1822-1888) Osmanlı ordusunun yeniden yapılandırılması için yardım aldı. Bunun üzerine 2. Abdülhamid, çocukluğunu geçirdiği köşkü, 1880 yılında diplomatik kullanım amaçlı olarak Alman İmparatoru Kayzer 2. Wilhelm'e hediye etti. Alman İmparatorluğu, Osmanlı-Rus Harbi sırasında Osmanlı Ordu Katargahı olarak kullanılan köşkün kalıntılarının bulunduğu araziye, bir rezidans yaptırmaya karar verdi. 1882 tarihli ilk imar projesi Cingria isminde bir mimar tarafından

tasarlandı. Atina'da arkeolog olarak görev yapan Wilhelm Dörpfeld tarafından gözden geçirildi ve üzerinde bazı değişiklikler yapıldı. Cingria'nın çalışmalarına karşın Dörpfeld, Osmanlı mimarisini dikkate aldı. Büyükelçilik rezidansının merkez odasının sekizgen yapısı ve kullanılan ahşap sütunlar, zamanında Boğaz'da bulunan yazlık evlerin karakteristik özelliklerini yansıtır. Binanın 1885 yılında başlayan inşaatı, Armin Wegner tarafından üstlenildi ve iki yıl sonra tamamlandı. Rezidans, büyük bir kuru içinde yer alıyor. Korunun tepesinde Çanakkale Savaşı'nda hayatını kaybeden 265 Alman askerinin mezarları ve onların anısına yapılan bir anıt bulunuyor.

Alman Yazlık Köşkü

BÜYÜK-
DERE VE
TARABYA'DA
KONSOLOSLUK-
LARA AİT PEK
ÇOK YAZLIK
VAR.

Tarabya'dan Büyükdere'ye...

Tarabya'dan Kireçburnu'na giderken iki tane yazlık köşk dikkati çekiyor. İtalya'nın İstanbul Başkonsolosluğu yazlık rezidansı olan ilk köşk, 1908'de Raimondo d'Aronco tarafından yapıldı. Sultan 2. Abdülhamid tarafından Karadağlı Prens Elena'ya düğün hediyesi olarak verilen köşkteki restorasyon devam ediyor. Fransa'nın İstanbul'daki yazlık rezidansı, 18. yüzyılda Eflak Boğdan Voyvodası Fenerli Rum Prens Alexander Ipsilanti tarafından yaptırıldı. Voyvoda'nın ölümünden sonra devlet, tüm mal varlığına el koydu. Fransızlar, İngilizlerin İstanbul'a saldırmalarını engellemek için Sultan 3. Selim, binayı Napolyon Bonapart'a hediye etti. Bina 1913 yılında büyük ölçüde yandı ve orijinal yapıdan çok az bir kısım günümüze ulaştı. Bugün Marmara Üniversitesi Fransızca Kamu Yönetimi Bölümü kullanıyor.

Büyükdere'de de başkonsolosluklara ait yazlık binalar göze çarpıyor. Sadberk Hanım Müzesi ile Büyükdere'nin merkezi arasında yer alan neoklasik tarzda yapılan İspanya'nın İstanbul Başkonsolosluğu yazlık rezidansı veya diğer adıyla 'Ruan do Bulinyi Sarayı', Fransisken keşişler tarafından yapıldı. 1783'deki bir kolera salgınından sonra İspanyollar'a verilen sarayın, orijinal bahçesi sahil yolu yapımında istismak edildi. Fransiskenler'in 1866'da inşa ettiği, Santa Maria Manastırı'nın bir parçası olan Günahsız Gebelek Kilisesi biraz ileride Tarabya'ya giden sahil yolunun hemen arkasında bulunuyor.

Sadberk Hanım Müzesi'nden Sarıyer'e gidildiğinde, 1840'ta General Nikolay Ignatyev için inşa edilen ancak daha sonra Rusya'nın İstanbul Başkonsolosluğu yazlık rezidansı olarak kullanılan bina dikkati çekiyor. Halk arasında 'Kurnaz Paşa' olarak ad takılan generalin en büyük arzusu, İstanbul ve Çanakkale boğazlarını Rusya'nın kontrolüne sokmaktır. Başarılı olamadığı için ruhunun hala konsolosluk binasında dolaştığı söyleniyor.

